

**Till**

Statssekreterare Dan Ericsson  
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

**Kopia till**

Samtliga parlamentariker i renmarkskommittén (N 2021:02)

## Hemställan om rimliga förutsättningar till rättmätigt inflytande

Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset (STR-T) hemställer om en tids frysning av kommittéarbetet gällande översynen av rennäringslagen med innebörden att utsatt datum för beslut om inriktning senareläggs med minimum tre månader, samt att inga andra kommittémöten gällande utredningen äger rum under denna tid. Detta för att STR-T som sakkunnig part i utredningen ska ha någorlunda rimliga förutsättningar att komma in i kommittéarbetet och delge sitt perspektiv på de presenterade förslagen till lagändringar och inriktning för vidare utredning, innan väsentliga beslut fattas.

Som sakkunnig i renmarkskommittén och starkt berörd part i sakfrågan har STR-T för avsikt att göra sitt yttersta för att bidra med sakkunskap och perspektiv sett från den tornedalska, kvänska och lantalaisiska minoriteten i renmarkskommitténs arbete. Förbundet har, utöver att framföra minoritetens perspektiv, också ambitioner att förstå samtliga parter del, förhållningssätt och mål i frågan samt hur olika aktuella utgångar kan komma att påverka dessa. Något som bör vara en strävan också från såväl samtliga kommittémedlemmar som ansvarigt departement. Det ser förbundet även som en nödvändighet för att upprätthålla ett fungerande samarbete inom kommittén i dess strävan att hitta konstruktiva lösningar.

STR-T har i nuläget gått miste om tolv viktiga möten där sakkunniggruppen medverkat. Detta innebär förlorad möjlighet till påverkan för sin sak och till förståelse för andra berörda parter sak i frågan. Förbundet har med små ekonomiska medel, fram till nyligen, fokuserat sitt arbete på rättmätig inkludering i utredningen, varav en del handlat om att komma till dialog med makthavande politiker. Därmed har inte förutsättningar funnits att behandla de presenterade PM:en i den mån som är nödvändig för säkerställandet av att hänsyn till minoritetens behov tas i utredningen i enlighet med tilläggsdirektivet (dir. 2022:58). Det förbundet trots detta redan nu kan konstatera är att historieskrivningen som ligger till grund för utredningen och som också framkommer i olika PM är selektiv och smal. I många hänseenden förbises relevant fakta. Detta kan i slutändan komma att skapa fler problem för såväl de direkt berörda parterna som för svenska staten.

STR-T har kommit in som sakkunnig i utredningen så sent som 23 mars 2023, då utredningen till hösten pågått halva sin utsatta tid. Den 8 maj ska väsentliga beslut fattas om inriktning för jakt, fiske och rättsatser i det vidare utredningsarbetet. Förslagen är beskrivna i en 527 sidor lång samling, presenterad av kommitténs sekretariat. Dessa bygger på uppgifter som sekretariatet tagit fram och presenterat i bland annat PM 18, en beskrivning av samebyarnas rätt till jakt och fiske i Lappland, på 190 sidor. Den nationella minoriteten tornedalingars historia beskrivs på 6 sidor och omfattar enbart sen historia, vilket inte i närheten ger en rättvis bild av den meänkielitalande befolkningens historiska koppling till sakfrågan. Det finns inga rimliga förutsättningar som helst för STR-T att framföra sina åsikter och förslagens konsekvenser och påverkan på den meänkielitalande minoriteten inom loppet av 47 dagar.

Detta innebär att STR-T som sakkunnig part i utredningen och ensam representant för en nationell minoritet med stark direktpåverkan av utredningens utgång, inte tilldelats inflytande i hela den delen



av utredningen som behandlar upplåtelsen till jakt och fiske. Vi ser också att inriktningen som bestäms kommer att påverka övriga frågor om markanvändning. Lämpligheten i att inte tilldela en sakkunnig part i en parlamentarisk kommitté möjlighet till reell inflytande i en väsentlig del av utredningen kan komma att starkt ifrågasättas.

Det står också uttryckt i Statsrådsberedningens publikation *Kommittéhandboken* (Ds 2000:1) innehållande information och riktlinjer för kommittéväsendet, att politiker och specialister *ges goda förutsättningar för ett fruktbart samarbete med varandra*. Detta torde gälla samtliga specialister i utredningen. För att detta samarbete ska vara fruktbart behöver samtliga sakkunniga ha fått möjlighet att i god tid innan väsentliga beslut i utredningen fattas, ta ställning till aktuellt material och redogöra för sina synpunkter.

Inflytande och delaktighet är grunden i minoritetspolitiken och de nationella minoriteterna har enligt förstärkt lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk rätt till inflytande och delaktighet i frågor som berör dem. Det är vidare myndigheternas skyldighet att säkerställa att denna lag efterlevs.

STR-T ser inkluderingen av representant från förbundet i sakkunniggruppen som en korrigerande handling som går i linje med ovan beskriven lag om nationella minoriteters rätt till inflytande och delaktighet. Dock förlorar handlingen sitt syfte om inte rimliga förutsättningar till påverkan ges innan viktiga beslut fattas. Det är därmed utifrån flera aspekter ytterst viktigt att regeringen bifaller förbundets hemställan eller på annat ändamålsenligt sätt säkerställer förbundets representation i sakkunniggruppen möjlighet till rättmätigt inflytande.

Dag som ovan

*Inger Junkka*  
Ordförande STR-T

*Eva Kvist*  
Sakkunnig i renmarkskommittén (N 2021:02)

